

PM

Nr 9/04

KEMI
KEMIKALIEINSPEKTIONEN

BIOCID 2004

Ett inspektionsprojekt
om mygg-, flug- och fästingmedel

SLUTRAPPORT

BIOCID 2004

Ett inspektionsprojekt
om mygg-, flug- och fästingmedel

Best.nr. 510 800
Sundbyberg i december 2004
Utgivare: Kemikalieinspektionen©
Beställningsadress: Fax 08 735 76 98, e-post: kemi@kemi.se

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen tar kontinuerligt emot tips om brister hos kemiska produkter från kommuner, konkurrerande företag och privatpersoner. Många av tipsen handlar om bekämpningsmedel som förekommer på den svenska marknaden utan att vara godkända av Kemikalieinspektionen.

Till kemiska bekämpningsmedel räknas bl.a. mygg-, flug- och fästingmedel som verkar på kemisk väg, t.ex. via olika dofter som avskräcker eller verkar avstötande. En produkts avsedda användning anges av den som släpper ut produkten på marknaden. Om en produkt anges vara ett insektsskydd som är mycket verksamt mot t.ex. mygg och broms så omfattas produkten av bekämpningsmedelslagstiftningen. Det innebär att alla produkter som marknadsförs som bekämpningsmedel räknas till gruppen bekämpningsmedel, oberoende av vilket kemiskt innehåll de har.

Ett kemiskt bekämpningsmedel som importeras eller tillverkas i Sverige ska vara godkänt av Kemikalieinspektionen innan det sätts ut på marknaden. Ett godkänt bekämpningsmedel har genomgått en riskbedömning och produktens risker, användningsområde och eventuellt behov av skyddsutrustning har undersökts. Ett bekämpningsmedel som inte är godkänt är därför oprövat och riskerna med produkten är okända.

För att komma till rätta med förekomsten av icke godkända bekämpningsmedel startade Kemikalieinspektionen under våren 2004 projektet Biocid 2004. Projektet inriktades huvudsakligen på flug-, mygg- och fästingmedel. Inom projektet inspekterades via brev 27 företag lokaliserade över hela Sverige.

Mer än hälften av de inspekterade företagen blev polisanmälda eftersom det visade sig att produkterna som importerades eller tillverkades saknade godkännande för att få sättas ut som bekämpningsmedel på den svenska marknaden. Antalet polisanmälningar blev högt i jämförelse med andra inspektionsprojekt utförda av Kemikalieinspektionen. Detta var väntat eftersom projektet riktades mot företag där det i förväg fanns misstanke om import eller tillverkning av kemiska bekämpningsmedel som saknade godkännande.

För ungefär en tredjedel av de inspekterade företagen togs beslut om miljöstraffavgift då verksamhetsanmälan till Kemikalieinspektionens produktregister saknades. De flesta av de inspekterade produkterna hade växtoljor som verksamma ämnen, t.ex. citronellaolja, eukalyptusolja och neemolja. Dessa s.k. naturliga ämnen är inte utan risk, t.ex. har studier visat att citronellaolja kan ge upphov till allergi.

Innehållsförteckning	
BAKGRUND TILL PROJEKTET	1
BEKÄMPNINGSMEDEL	1
LAGAR	2
GRÄNSDRAGNINGAR GENTEMOT ANDRA DIREKTIV	3
INSPEKTIONER	3
URVAL	3
GENOMFÖRANDE	4
PRODUKTTYPER	4
<i>Myggmedel</i>	4
<i>Flugmedel</i>	4
<i>Fästingmedel</i>	4
RESULTAT	5
FYSIKALISKT ELLER KEMISKT VERKANDE BEKÄMPNINGSMEDEL	6
OKLAR MARKNADSFÖRING	6
GODKÄNNANDE FÖR SPECIFIKA BEREDNINGSFORMER/SAMMANSÄTTNINGAR	6
SLUTSATS	6
FRAMTIDA KRAV PÅ BIOCIDPRODUKTER	7
BILAGOR	8
BILAGA 1 – MALL FÖR MÖJLIGHET TILL YTTRANDE	9
BILAGA 2 – PRODUKTER SOM FORTSÄTTNINGSVIS INTE SKA SÄTTAS UT PÅ DEN SVENSKA MARKNADEN ENLIGT DE INSPEKTERADE FÖRETAGEN	10
BILAGA 3 – PRODUKTTYPER SOM MÅSTE VARA GODKÄNDA ÅR 2010	12

Bakgrund till projektet

Kemikalieinspektionen tar inom sin inspektionsverksamhet kontinuerligt emot tips om brister hos kemiska produkter från kommuner, konkurrerande företag och privatpersoner. Många av tipsen handlar om bekämpningsmedel som förekommer på den svenska marknaden utan att vara godkända av Kemikalieinspektionen. Ett kemiskt bekämpningsmedel, som importeras eller tillverkas i Sverige ska vara godkänt innan det sätts ut på marknaden. För att komma till rätta med förekomsten av icke godkända bekämpningsmedel startade Kemikalieinspektionen under våren 2004 projektet Biocid 2004. Målet var att utföra ca 25 inspektioner.

Bekämpningsmedel

Kemiska bekämpningsmedel är kemiska produkter som är framtagna för att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer orsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom.¹ Med kemisk produkt menas ett kemiskt ämne eller beredningar av kemiska ämnen. Till kemiska ämnen räknas bl.a. grundämnen, kemiska föreningar och även naturprodukter.

Bekämpningsmedel delas vanligen in i växtskyddsmedel och biocidprodukter. En biocid är ett bekämpningsmedel med andra ändamål än att skydda växter eller växtprodukter.

Biocidprodukter definieras som verksamma ämnen och preparat som innehåller ett eller flera verksamma ämnen i den form de levereras till användaren, avsedda att på kemisk eller biologisk väg förstöra, hindra, oskadliggöra, förhindra verkningar av eller på något annat sätt utöva kontroll över skadliga organismer². Detta inspektionsprojekt omfattar endast biocidprodukter och då specifikt insektsmedel.

En kemisk produkts avsedda användning anges av den som släpper ut produkten på marknaden. Om en produkt i sin marknadsföring anges vara ett insektsskydd som är mycket verksamt mot t.ex. mygg så omfattas produkten av bekämpningsmedelslagstiftningen med godkännandekrav som följd.

Konsumtionen av flug-, mygg- och fästingmedel är av naturliga skäl högst under sommarmånaderna. I butiker, tidningar och på hemsidor dyker det varje år upp reklam för nya bekämpningsmedelsprodukter vars syfte är att hålla diverse insekter på avstånd från oss människor och från våra sällskapsdjur. Uttryck som ”låg risk”, ”oskadlig” eller ”inte giftig” eller liknande som kan leda till en underskattning av de risker som är förknippade med en biocidprodukt, får inte förekomma i reklam för biocidprodukter³.

Hushållen i Sverige köpte 443 ton bekämpningsmedel, räknat som verksamt ämne, under år 2003 (diagram 1). Det utgör ca 4 procent av den totala mängd bekämpningsmedel som vi använder i Sverige. Konsumentanvändningen domineras av ogräsbekämpningsmedel (växtskyddsmedel), men användningen av biocidprodukter är ändå betydande. År 2003 användes 7,5 ton myggmedel, 6,6 ton avskräckningsmedel och 4,3 ton insektsbekämpningsmedel i de svenska hushållen.

¹ 14 kap. 5 § miljöbalken

² Artikel 2, Europaparlamentets och Rådets Direktiv 98/8/EG

³ 14 kap. 8a § miljöbalken

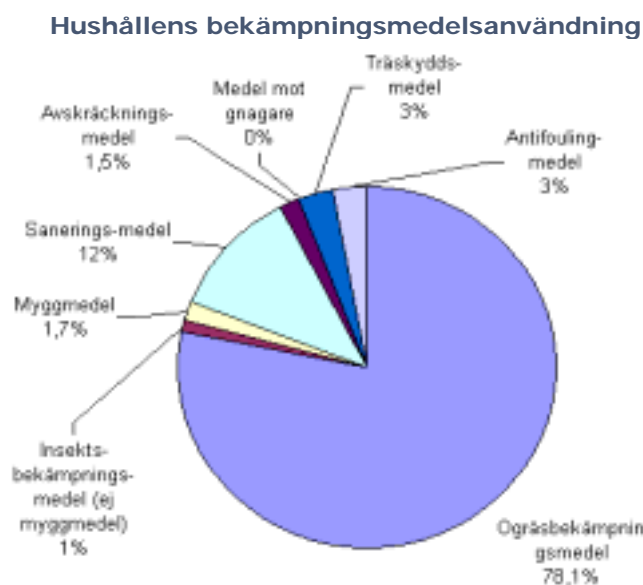

Diagram 1. Hushållens totala användning av bekämpningsmedel år 2003.
Källa Kemikalieinspektionen

Lagar

Reglerna för biocidprodukter är harmoniserade inom EU genom EG:s biociddirektiv (98/8/EG). Direktivet började gälla år 2000 och medlemsländerna ska ha övergått till de gemensamma bestämmelserna till 2010. Inom EU ska verksamma ämnen och organismer i biocidprodukter bedömas och godkännas gemensamt. Själva bekämpningsmedelsprodukterna ska dock godkännas på nationell nivå även i fortsättningen. Detta innebär att en biocidprodukt som är godkänd i ett annat EU-land inte automatiskt är godkänd för användning i Sverige.

Kemiska bekämpningsmedel får inte släppas ut på den svenska marknaden eller användas utan att vara godkända av Kemikalieinspektionen.⁴ Ett företag som vill sätta ut ett bekämpningsmedel på den svenska marknaden ska lämna in en ansökan om godkännande tillsammans med en dokumentation av medlet och i medlet ingående ämnen. Medlet genomgår därefter en riskbedömning och om riskerna med medlet bedöms vara godtagbara godkänns produkten. Ett godkännande beviljas endast för en bestämd tid på högst tio år, därefter får företaget ansöka om ett förnyat godkännande.⁵ Till skillnad mot tidigare ska den som släpper ut ett bekämpningsmedel på den svenska marknaden från och med den 30 juli 2004 själv bestämma produktens klassificering och märkning enligt Kemikalieinspektionens föreskrift (KIFS 1994:12) om klassificering och märkning av kemiska produkter.

När Kemikalieinspektionen påträffar företag som importerar eller tillverkar kemiska bekämpningsmedel och som sätter ut dem på den svenska marknaden utan att ha ett godkännande eller dispens från Kemikalieinspektionen, skickas en anmälan till miljöåklagare om misstänkt brott enligt 29 kapitlet i miljöbalken.⁶

När ett företag börjar importera eller tillverka kemiska produkter, t.ex. ett kemiskt bekämpningsmedel, ska en verksamhetsanmälan göras till Kemikalieinspektionens

⁴ 14 kap. 13 § miljöbalken och 13 § förordning (1998:947) om bekämpningsmedel

⁵ 27 § Förordning (2000:338) om biocidprodukter

⁶ 29 kap. 4 § miljöbalken

produktregister. Skyldigheterna gäller de produkter som kan hänföras till varuslagen i bilagan till förordningen (1998:941) om kemiska produkter och biotekniska organismer, t.ex. insektsbekämpningsmedel med varukod 380810.⁷ Överträdelse mot reglerna medför för närvarande att Kemikalieinspektionen beslutar om miljöstraffsavgift för företaget. Överträdelsen är dessutom straffsanktionerad enligt 29 kapitlet i miljöbalken.⁸ Importerar eller tillverkar ett företag 100 kg eller mer per produkt och år ska företaget även skicka in en produktanmälan till Kemikalieinspektionens produktregister.

Gränsdragningar gentemot andra direktiv

Det kan vara svårt att avgöra vilket regelverk som en produkt faller under när marknadsföringen anger att produkten är avsedd att användas som både ett bekämpningsmedel (t.ex. mycket effektivt mot mygg och knott) och en kosmetisk och hygienisk produkt (goda hudvårdande egenskaper). Gränsdragningen mot andra produkt direktiv, t.ex. livsmedel eller läkemedel, finns i artikel 1.2 i biociddirektivet. Där framgår att biociddirektivet inte gäller för produkter som ligger inom räckvidd för produkt direktiven och för de ändamål som avses i dessa. Om en produkt däremot är avsedd för flera olika ändamål, utesluts enligt artikel 1.2 inte att produkten omfattas av flera direktiv. En produkt som marknadsförs både som ett bekämpningsmedel och en kosmetisk produkt faller därmed under båda dessa lagstiftningar. Detta avspeglas inte helt korrekt i den gällande lydelsen av 20 kap. 2 § Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1998:8) om kemiska produkter och biotekniska organismer. Kemikalieinspektionen har därför nyligen remitterat ett förslag till ändring av den aktuella paragrafen. Avsikten är att ändringarna i 20 kap. 2 § KIFS 1998:8 ska träda i kraft i januari 2005.

Jämför den skarpare gränsdragningen i 10 § förordningen (1998:941) om kemiska produkter och biotekniska organismer. Den utesluter att t.ex. ett färdigt läkemedel behöver anmälas till Kemikalieinspektionens produktregister. En lika skarp gränsdragning finns för kosmetiska och hygieniska produkter i 4 § förordningen (1998:941) om kemiska produkter och biotekniska organismer.

Inspektioner

Inom projektet Biocid 2004 inspekterades företag som tillverkade eller importerade mygg-, flug- och fästingmedel vilka inte påträffades i Kemikalieinspektionens bekämpningsmedelsregister. Syftet med inspektionerna var att utreda om de aktuella produkterna skulle vara godkända som kemiska bekämpningsmedel eller inte. Det kontrollerades även om företagen gjort verksamhetsanmälan till produktregistret. Kontroll av klassificering och märkning prioriterades inte vid dessa inspektioner.

Urval

Företagen som inspekterades i projektet var bl.a. de som Kemikalieinspektionen fått tips om. Företag vars produkter påträffades via annonser i tidningar eller på webbsidor ingick också. KemI:s inspektörer besökte även några hästsportbutiker för att leta efter produkter som fanns på den svenska marknaden men som misstänktes sakna godkännande från Kemikalieinspektionen. Av de företag Kemikalieinspektionen inspekterade härstammade 13 st från tips. Ytterligare 11 företag hade produkter som påträffades i tidningsannonser eller på

⁷ 10 och 11 §§ Förordningen (1998:941) om kemiska produkter och biotekniska organismer

⁸ Bilaga 12 punkt 5.4 Förordning (1998:950) om miljöstraffsavgifter

webbsidor och 3 företag hade produkter som påträffades i butiker som besöktes av Kemikalieinspektionens inspektörer. Totalt inspekterades 27 företag inom projektet.

Genomförande

När en produkt påträffades, som enligt marknadsföringen indikerade att produkten skulle användas som ett bekämpningsmedel, kontrollerades om produkten fanns i bekämpningsmedelsregistret. Därefter kontrollerades även att produkten inte var parallellimporterad och därför efter anmälan till Kemikalieinspektionen kan få säljas under annat namn. I de fall produkterna varken var parallellimporterade eller hittades i bekämpningsmedelsregistret identifierades företagets fullständiga namn, adress och organisationsnummer med hjälp av Bolagsverkets Näringslivsregister. Därefter gjordes en kontroll om företaget var verksamhetsanmält till Kemikalieinspektionens produktregister. I maj/juni 2004 skickades de första breven, möjlighet till yttrande (bilaga 1), till de 27 berörda företagen där de fick frågan varför deras produkter inte var godkända.

Produkttyper

Inom projektet inspekterades 56 produkter vilka tillverkades i Sverige eller importerades till Sverige av de inspekterade företagen.

Myggmedel

Ett flertal företag som importerade eller tillverkade myggmedel ämnade för människor inspekterades inom projektet. Majoritet av de myggmedel som inspekterades hade diverse växtoljor som verksamma ämnen. Citronellaolja, pepparmyntsolja och tea tree olja hörde till de allra vanligaste. Även andra ämnen som trätjärä och neemolja förekom som verksamma ämnen. Växtoljornas eventuella risker är till stor del okända men studier av citronellaolja visar att ämnet kan ge upphov till svag hudirritation samt kan ge allvarlig ögonskada. En annan studie visar att citronella kan vara sensibiliserande och därmed ge upphov till allergi hos känsliga personer.

Flugmedel

Flera företag importerade eller tillverkade flugmedel för hästar, särskilt vanligt var flug- och knottmedel för islandshästar. Dessa produkter såldes, jämfört med myggmedel, i större förpackningar och vanliga verksamma ämnen var även här olika växtoljor som t.ex. jojobaolja, lavendelolja, tea tree olja och citronellaolja. Andra produkter innehöll t.ex. trätjärä eller metylnonylketon som verksamt ämne. Studier på tea tree olja har visat att ämnet kan ge upphov till hudirritation och allergireaktioner på hud.⁹ Studier av metylnonylketon visar att ämnet kan ge upphov till ögonirritation.¹⁰

Fästingmedel

Inom projektet inspekterades även några företag som importerade eller tillverkade fästinghalsband eller fästingavstötande medel för katter och hundar. Ett flertal fästinghalsband innehöll växtoljor som citronellaolja och neemolja. Ett halsband visade sig innehålla tetraklorinfos som verksamt ämne och ett annat fästinghalsband innehöll bl.a. dibutylftalat som verksamt ämne. Ämnet dibutylftalat är klassificerat som reproduktionsskadligt och som miljöfarligt.¹¹ Ämnet tetraklorinfos bedöms ha sensibiliserande egenskaper.¹²

⁹ Wendell L. (1999) US Pharmacist vol 24 ISS, Tea Tree

¹⁰ Info från <http://toxnet.nlm.nih.gov/> och <http://householdproducts.nlm.nih.gov/>

¹¹ Bilaga 5 till Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1994:12) om klassificering och märkning av kemiska produkter

¹² PM/utredning av Harz 2 in 1 fästinghalsband, Kemikalieinspektionen 1998

Resultat

De 27 inspektionerna genomfördes per brev under sommaren och hösten 2004. Mer än hälften av de inspekterade företagen hade produkter som Kemikalieinspektionen anser ska vara godkända som bekämpningsmedel. De företag som saknade godkännande för sina kemiska bekämpningsmedel och som inte var verksamhetsanmälda till produktregistret blev både anmälda till miljöåklagare och ålagda en miljöstraffavgift. (Diagram 2) För ungefär en tredjedel av de inspekterade företagen kunde Kemikalieinspektionen avsluta ärendet direkt utan att behöva begära in ytterligare redovisning. Exempel på sådana inspektioner var då företaget endast agerade återförsäljare eller när produkternas avsedda användning enbart var tänkt som hud- eller pälsvårdande preparat. Några produkter förbjöds eftersom företagen trots tidigare inspektion, där de fått kännedom om att deras produkter ska vara godkända för att få sättas ut på marknaden, fortsatt att överlåta icke godkända kemiska bekämpningsmedel. 13 av de inspekterade företagen upphörde att tillverka eller importera sina produkter sedan de fått kännedom om att produkterna måste vara godkända som bekämpningsmedel för att få sättas ut på den svenska marknaden (bilaga 2).

Inom projektet påträffades två företag som marknadsförde sina respektive produkter både som bekämpningsmedel och som kosmetiska och hygieniska produkter. Resultatet från inspektionerna blev att det ena företaget upphörde med att marknadsföra sina produkter som bekämpningsmedel. Det andra företaget uppgav att de skulle ansöka om godkännande av bekämpningsmedel hos Kemikalieinspektionen. Båda företagen blev polisanmälda därför att de marknadsfört och försålt kemiska bekämpningsmedel som inte varit godkända.

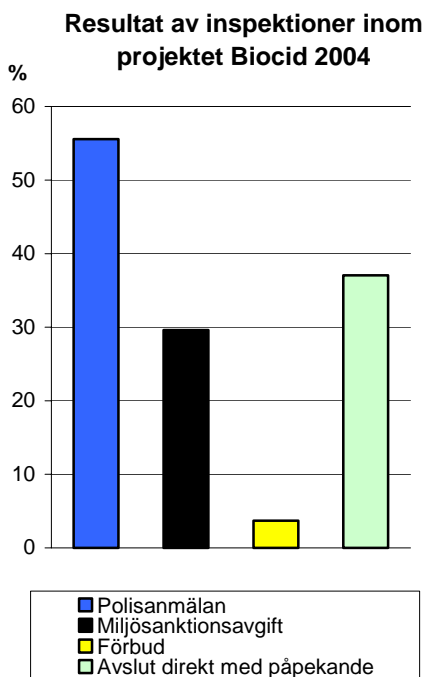

Diagram 2. Resultat av inspektionerna inom projektet Biocid 2004. Totalt inspekterades 27 företag som tillverkade eller importerade bekämpningsmedel.

Fysikaliskt eller kemiskt verkande bekämpningsmedel

Ett bekämpningsmedel kan verka på kemisk, biologisk eller fysikalisk väg. Ett bekämpningsmedel som verkar kemiskt eller biologiskt får inte släppas ut på den svenska marknaden utan att vara godkänt.¹³ Dock finns undantag för fysikaliskt verkande bekämpningsmedel, t.ex. myrmedel som innehåller vassa granulat, vilka skär hål på myrornas vaxhinna och orsakar uttorkning. Inom projektet Biocid 2004 visade sig en produkt verka på fysikaliskt sätt varför denna inte behöver vara godkänd av Kemikalieinspektionen för att få sättas ut på den svenska marknaden. Inspektionen avslutades när företaget förklarat hur det aktuella medlet verkade och Kemikalieinspektionen kunde konstatera att produkten endast verkade på fysikalisk väg.

Oklar marknadsföring

Inom Biocid 2004 påträffades flera produkter vars marknadsföring inte gav klara besked om hur produkterna var tänkta att användas. I de fallen förelades företagen att redovisa hur de aktuella produkterna skulle användas. I vissa fall redovisade företagen att produkterna endast var hudkräm och/eller parfym och att de delar av marknadsföringen som gav uppfattningen att produktens syfte var bekämpande snarast skulle avlägsnas. Andra företag svarade att produktens doft skulle stöta bort insekter och att produkten därmed skulle användas som repellent/bekämpningsmedel. I de senare fallen meddelade en del företag att de skulle ansöka om godkännande för sin produkt, andra uppgav att de skulle upphöra att importera och sälja produkten. KemI anmälde företag som försålt sina produkter som kemiska bekämpningsmedel till miljöåklagare.

Godkännande för specifika beredningsformer/sammansättningar

Olika beredningsformer för ett kemiskt bekämpningsmedel, t.ex. en flytande emulsion och en kräm, kan behöva olika godkännanden. Skälet till detta är att det kemiska innehållet kan skilja mellan beredningsformerna men framförallt att exponeringen av det aktuella medlet är olika beroende på applikationssätt.

Vid en inspektion uppdagades att en produkt som såg ut att vara godkänd inte var det då den saknade ett godkännande för just den specifika sammansättningen. Företaget hade några år tidigare ansökt om godkännande för tre produkter hos Kemikalieinspektionen och fått ett godkännande för produkter i emulsionsform. Nu påträffades produkten som kräm ute på marknaden och denna produkt var inte godkänd. Företaget har därefter meddelat att de avser ansöka om godkännande för produkten.

Slutsats

Mer än hälften av de företag som inspekterades inom projektet Biocid 2004 blev anmälda till miljöåklagare eftersom deras produkter saknade godkännande för att få släppas ut på den svenska marknaden. Att antalet polisanmälningar blev högt i jämförelse med andra inspektionsprojekt utförda av Kemikalieinspektionen var väntat då projektet riktades mot företag där det i förväg fanns misstanke om import eller tillverkning av kemiska bekämpningsmedel som saknade godkännande. Den största orsaken till att företagen inte hade ansökt om godkännande var enligt dem själva att de inte haft kännedom om reglerna. En vanlig missuppfattning från företagen var att en produkt som redan var godkänd i ett annat EU-land även var godkänd att användas i Sverige.

Ungefär en tredjedel av de inspekterade företagen hade inte anmält sin verksamhet till Kemikalieinspektionens produktregister och därmed blev de ålagda en miljöstraffavgift i

¹³ Enligt 14 kap. 13 § miljöbalken

enighet med Förordning (1998:950) om miljöstraffavgifter. Några företag hade missuppfattat reglerna och trodde att de inte omfattades av kraven för verksamhetsanmälan då de importerade eller tillverkade mindre än 100 kg per produkt och år.

Majoriteten av de myggmedel som inspekterades hade diverse växtoljor som verksamma ämnen. Citronellaolja, neemolja, eukalyptusolja och tea tree olja var de vanligaste verksamma ämnena i såväl myggmedel för människor som i flug-, fästing- och knottmedel för häst, hund och katt. Flera företag hade uppfattningen att deras produkter inte skulle räknas som kemiska produkter eftersom produkterna endast innehöll s.k. naturliga ämnen. Enligt miljöbalken definieras en kemisk produkt som ett kemiskt ämne eller beredningar av kemiska ämnen, till kemiska ämnen räknas grundämnen, kemiska föreningar och även naturprodukter. Studier av vissa oljor, t.ex. citronellaolja och tea tree olja, har visat att de kan ha irriterande egenskaper.

Framtida krav på biocidprodukter

Huvudprinciperna för biociddirektivet är att besluta vilka verksamma ämnen som får ingå i biocidprodukter¹⁴ samt att sätta upp villkor för dessa ämnen. Villkoren omfattar bl.a. i vilken eller vilka produkttyper som ämnet får ingå.

Artikel 16 i biociddirektivet medger att medlemsstaterna under en tioårsperiod från den 14 maj 2000 får fortsätta att använda sin nuvarande ordning för utsläppande av biocidprodukter på den egna marknaden. Kommissionen ska inom denna övergångstid genomföra ett arbetsprogram för att granska alla verksamma ämnen som fanns på marknaden före den 14 maj 2000. Granskningen kommer att leda till att ett verksamt ämne antingen tas upp eller inte tas upp på bilaga 1 eller 1 A till biociddirektivet. I bilaga 1A listas de ämnen, med villkor, som får ingå i s.k. lågriskprodukter. I bilaga 1 listas de verksamma ämnen som får ingå i övriga biocidprodukter. Därutöver fattas beslut på gemenskapsnivå om ämnen som får användas som biocider men som har en annan huvudsaklig användning. Dessa tas upp i bilaga 1B till biociddirektivet.

I takt med att beslut tas om att ta upp verksamma ämnen i bilaga 1 eller 1A behöver biocidprodukter, som godkänts enligt äldre bestämmelser, granskas och utvärderas enligt principerna i direktivet och de villkor som ställts. När EU beslutat att inte ta upp ett verksamt ämne i bilagorna ska medlemsländerna se till att biocidprodukter som innehåller detta ämne inte längre sätts ut på marknaden samt fasa ut de produkter på marknaden som innehåller det verksamma ämnet. För de ämnen som omfattas av artikel 4 i förordningen (EG) Nr. 2032/2003 måste arbetet med utfasningen vara avslutad senast den 1 september 2006. Parallellt med översynen av existerande verksamma ämnen sker utvärdering och beslut om nya verksamma ämnen på gemenskapsnivå.

Biociddirektivet medför krav på att fler produkttyper än tidigare behöver vara godkända innan de släpps ut på den svenska marknaden. Redan innan biociddirektivet infördes hade Sverige krav på godkännande när det gäller biocidprodukter, för båtbottenfärger, insektsmedel, saneringsmedel, slembekämpningsmedel och träskyddsmedel. År 2010 när medlemsstaternas övergångstid har löpt ut kommer det att finnas krav på godkännande för totalt 23 produkttyper (bilaga 3).

¹⁴ I 2 § förordningen (2000:338) om biocidprodukter finns bl.a. begreppen biocidprodukt och lågriskprodukt beskrivna. I 2 § KIFS 1998:8 finns avgränsningen mot andra direktiv beskrivet.

Bilagor

Bilaga 1 – Mall för Möjlighet till yttrande

Bilaga 2 – Produkter som fortsättningsvis inte ska sättas ut på den svenska marknaden enligt de inspekterade företagen

Bilaga 3 – Produkttyper som måste vara godkända år 2010

Bilaga 1 – Mall för Möjlighet till yttrande

Mall för första utgående skrivelsen i ”Biocid –2004”

Tillfälle till yttrande

Kemikalieinspektionen ställer sig frågande till Er marknadsföring av Era produkter X, Y och Z.

Kemikalieinspektionen genomför under 2004 ett projekt för att komma tillrätta med förekomsten av icke godkända bekämpningsmedel på den svenska marknaden. Projektet omfattar huvudsakligen flug-, mygg- och fästingmedel för vilka varken godkännande eller dispens från kravet på godkännande har meddelats av Kemikalieinspektionen. Produkter som ingår i projektet har hittats i annonser, butiker eller har lämnats in som tips till myndigheten från allmänheten eller konkurrerande firmor. Kemikalieinspektionens tillsynsansvar gäller i första hand tillverkare och importörer av kemiska produkter.

I 5 § 14 kap. miljöbalken står: ”Med kemiskt bekämpningsmedel avses en kemisk produkt avsedd för att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skador på egendom.” Till gruppen Kemiska bekämpningsmedel räknas även produkter baserade på växtextrakt, tjära etc. om de marknadsförs som bekämpningsmedel.

Enligt 13 § 14 kap. miljöbalken får kemiska eller biologiska bekämpningsmedel inte släppas ut på marknaden eller användas utan att vara godkända av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Den myndighet som beslutar om godkännande av bekämpningsmedel enligt ovan är Kemikalieinspektionen.¹⁵ Vid en kontroll påträffades Era produkter X, Y och Z inte i Kemikalieinspektionens bekämpningsmedelsregister. Frågan om anmälan till Kemikalieinspektionens produktregister behöver också klargöras.² Ytterligare information hittar Ni t.ex. på Kemikalieinspektionens hemsida: www.kemi.se.

Ni ges nu tillfälle att yttra Er över omständigheterna senast 2004-xx-xx

I tjänsten

Inspektör

¹⁵ I 3 § förordningen (1998:947) om bekämpningsmedel

² I 14 kap. 9-10 § § miljöbalken och 10-12 § § förordningen (1998:941) om kemiska produkter och biotekniska organismer

Bilaga 2 – Produkter som fortsättningsvis inte ska sättas ut på den svenska marknaden enligt de inspekterade företagen

- Lincoln hästschampo med flugtvätt
- Fästinghalsband TX3903 och TX4003
- No Problem
- Moustidose Myggspray och Moustidose Myggcreme
- Insect Repellant
- Equine Fly Repellant
- Scudo
- Bio Repel Shampoo och Bio Repel Gel
- Bogena ohyreschampo
- Bogena Lopp Halsband
- Biting Midge Cream
- Fly Repellent
- MDX Flugmedel
- Myggdeo
- Djungelstick
- Bremsenfrei och Bremsenfrei plus
- Parasitenfrei
- Vitlökssalva
- Fly-rite
- Stop-it Beaphar
- Biospot plus hund/katt
- Phaser Flugspray Leovet
- Reppers Beaphar

- Fly-begone Leovet

Bilaga 3 – Produkttyper som måste vara godkända år 2010

- Träskyddsmedel
- Rodenticider
- Molluskicider
- Insekticider, akaricider och bekämpningsmedel mot andra leddjur
- Avskräckande och tilldragande medel
- Antifoulingprodukter
- Biocidprodukter för mänsklig hygien
- Desinfektionsmedel och övriga biocidprodukter för privat användning och för användning inom den offentliga hälso- och sjukvården
- Hygienbiocidprodukter för veterinärverksamhet
- Desinfektionsmedel för ytor som kommer i kontakt med livsmedel och djurfoder
- Desinfektionsmedel för dricksvatten
- Konserveringsmedel för burkförpackade produkter
- Skyddsmedel för vätskor som används vid metallbearbetning
- Konserveringsmedel för ytbeläggningar
- Konserveringsmedel för fibrer, läder, gummi och polymeriserande material
- Konserveringsmedel för byggnadssten
- Skyddsmedel för kylvattens- och processsystem
- Slembekämpningsmedel
- Fågelbekämpningsmedel
- Fiskbekämpningsmedel
- Konserveringsmedel för livsmedel eller djurfoder
- Balsamerings- och konserveringsvätskor
- Bekämpningsmedel för andra ryggradsdjur

KEMIKALIEINSPEKTIONEN • BOX 2 • 172 13 Sundbyberg • TEL 08-519 411 00 • FAX 08-735 76 98
e-post kemi@kemi.se • www.kemi.se